

kirjaamo@energiavirasto.fi

Viite: Dnro 51/450/2015

Suomen ELFi Oy:n lausunto tehoreservijärjestelmän käytösäännöistä

Suomen ELFi edustaa suuria sähkön käyttäjiä, joiden osuus koko Suomen sähkön käytöstä vuonna 2014 oli noin 17 prosenttia. ELFin lausunto kohdentuu pääasiassa sääntöihin, jotka koskevat sähkökulutuksen joustoa, eli tehoreservikuormaa. Lausunnon rajausta kulutukseen ei tarkoita sitä, että tuotantoon liittyvät käytösäännöt olisivat ELFin mielestä ongelmattomat.

Kysynnän hintajousto on tuotannollisten taukojen ulkopuolella erittäin varmaa reserviä, jolle ei kohdennu käynnistämiseen liittyvää riskiä. Kyseinen hintajousto on mahdollista saada nykyistä tehokkaammin sähkömarkkinoiden tehoreservikäyttöön, kun sähkön kulutuksen erityispiirteet on huomioitu ja riittävä taloudellinen kannuste synnytetty tuotannollisen toiminnan keskeyttämiselle.

Nord Pool Spotin suunnittelema toinen kaupankäyntikierron

Nord Pool Spotin suunnittelema toinen kaupankäyntikierron on erittäin tervetullut eurooppalaisia sähkömarkkinoita yhdistävä ehdotus, jota ELFi tukee seuraavin varauksin. Jotta Nord Pool Spotin ehdottama uudistus yhdistäisi Euroopan sähkömarkkinoita eikä loisi epäterveitä kilpailullisia esteitä, olisi hintarajat toiselle huutokaupalle oltava samat kuin manner-Euroopassa. Hintarajoiksi tulee siis asettaa -150 €/MWh minimiksi ja 500 €/MWh maksimiksi. Aikataulut toiselle laskennalle ja säännöt uusien tarjousten tekemiselle sekä informointi asiakkaille tulee olla mahdollisimman yhtäläinen Epex Spotin kanssa. Ilman pelisääntöjen harmonisointia ehdotettu uudistus ei kohdennu sähkön tuottajille ja käyttäjille tasapuolisesti, vaan entisestään lisää tuottajien markkinavoimaa, ja ei ole hyväksyttävä muutos.

Toisen kaupankäyntikierron vaikutus tehoreservitarjoustun hinnan määrittämisessä

Toinen kaupankäyntikierron toteutuessaan luo luontevat hintarajat tehoreservitarjoustun aktivointiin. Tehoreservit tulee käynnistää markkinoiden käyttöön, kun Suomen aluehinta on 500 €/MWh tai enemmän. On mahdollista, että tästä huolimatta hinta nousee kohti teknistä ylärajaa 3000 €/MWh aktivoiden samalla kysyntää hintajoustoon sähköjärjestelmän luonnollisena viimeisenä markkinaehtoisena joustoresurssina.

Tehoreservitarjoustun käytösäännöt

Edellä mainittu 500 €/MWh aktivoinnin hintarajana tulee olla käytössä vaikka pohjoismainen sähköpörssi ei ottaisi toista kaupankäyntikierron tuotevalikoimaansa. Tähän on kaksi kilpailu- ja markkinateknistä syytä.

Sähkön käyttäjän näkökulmasta toisen kaupankäyntikierroksen olemassaolo tai alhaisempi hintataso antavat paremmat valmiudet suunnitella sähkön kulutusta, ja varautua sen alentamiseen. Kun tämä hintaraja ja mekanismi ovat käytössä osassa Eurooppaa, niin kyseisen alueen sähkön käyttäjät saavat yhteisillä eurooppalaisilla sähkömarkkinoilla merkittävää kilpailuetua. Kilpailullinen asema voidaan harmonisoida joko ottamalla vastaava toinen laskenta samoilla hintarajoilla käyttöön tai asettamalla kyseinen 500 €/MWh hintaraja tehoreservin aktivointirajaksi.

Pohjoismaisella sähköpörssillä Nord Pool Spotilla on määräävä markkina-asema ainoana rajat ylittävää kauppaa käyvässä sähköpörssinä Suomessa. Syntynyt markkina-asema lienee pitkäjänteisen asiakastyön ja yritysoston seurausta. Sähköpörssi ei kuitenkaan ole lakisääteinen monopoli, joten Suomeen on mahdollista tulla myös muita toimijoita vastaavalle markkinalle. Jos Suomeen tehdään Nord Pool Spotin markkinoille ulkopuolisista markkinoista poikkeavat hintarajat, luo se kilpailuesteen ulkomaisten pörssien markkinaetabloitumiselle. Tämä todellisen ja potentiaalisen kilpailun väheneminen voi heijastua sähkökauppaa käyville markkinaosapuolille muun muassa korkeimpina kaupankäyntikustannuksina tai Nord Pool Spotin riittämättömänä panostuksena tuotekehityksen. Fingridin, yhtenä Nord Pool Spotin omistajana, ei tule tehdä käyttösääntöjä, jotka suosivat vain yhtä osapuolta.

Kulutuksen käyttösäännöissä kohdassa 1.3 ehdotettu lepoaika on liian lyhyt. Kohtuullista olisi, jos tehoreservikuorman tulisi olla aktivoitavissa seuraavan Spot-tarjousten yhteydessä. Aikaisempi aktivointimahdollisuus voidaan erikseen Kuormanhaltijan kanssa sopia.

Kulutuksen käyttösäännöissä kohtaan 1.4 ehdotamme, että tehoreservikuorman koekäyttö voidaan myös sopia erikseen Fingridin ja Kuormanhaltijan kesken teknisesti varmennetuksi, jos molemmat osapuolet siihen suostuvat. Tällä tavalla vältämme tarpeettomat tuotannon keskeytykset ja kansantaloudelliset haitat tapauksissa, joissa tarvittava kuorman pudotus voidaan muulla keinoin riittävän hyvin varmentaa.

Yleistä käyttösäännöistä

Vaikka Suomen hinta ja markkina onkin eriytynyt merkittävästi Ruotsista, olisi tehoreservikuorman suhteen tarkoituksenmukaista pitää mahdollisimman yhtäläisiä sääntöjä. Sähkön käyttäjien osalta tämä koskee erityisesti osallistumismahdollisuutta Spot-markkinoille ja markkinaa, jolle jousto lopullisesti tarjotaan.

EU:n tavoitteena ovat yhteiset Eurooppalaiset sähkömarkkinat. On kiinnitettävä erityistä huomiota kilpailun toimivuuteen ja alueelliseen kilpailukykyyn. Suomen ei tule omilla tehoreserviehdollaan asettaa sähkön käyttäjiä muuta Eurooppaa huonompaan asemaan.

Jos tehoreservikuormaan ei tule riittävästi tarjouksia, on paikallaan hyödyntää sääntö- ja hinnoittelurakenteita niistä markkinoista, joihin kulutus nykyisin osallistuu. Esimerkkinä kyseisestä markkinasta on häiriöreservi.

Kunnioittaen
Suomen EIFi Oy

Pasi Kuokkanen
Toimitusjohtaja